

Spijker boven water

Van de heer Theo Brouwer uit Nieuwegein ontvingen wij een artikel dat hij gepubliceerd heeft in het tijdschrift *Het Automobiel* van februari j.l. Hierin beschrijft deze onderzoeker van de NV *Industriële Maatschappij 'Trompenburg'*, ook wel de Spyker automobielfabriek in Amsterdam, zijn speurtocht naar de laatste rustplaats van Hendrik Jan Spijker.

In Hilversum leeft de naam Spijker nog steeds voort in de Spijkerpandjes aan de Kerkbrink. Daar werd Hendrik Jan op 1 april 1855 geboren. Samen met zijn twee jaar jongere broer Jacobus ging hij in de leer bij zijn vader Jacobus sr., die smid was. De jongens hadden grootse plannen en begonnen in 1880 hun automobielfabriek aan het Stationsplein. Zes jaar later verhuisden ze met hun fabriek naar Amsterdam, waar ze in 1898 de gouden koets bouwden.

Volgens het artikel was het lot van Hendrik Jan Spijker tot nu toe onduidelijk. De diverse biografieën spreken elkaar soms tegen. Brouwer heeft de gebeurtenissen uit zijn laatste levensjaren op een rijtje gezet. Eind

1905 vertrok Hendrik Jan naar Nederlands Indië, maar hij werd een jaar later teruggeroepen door zijn broer omdat de zaken niet voorspoedig liepen. Kort na aankomst in Nederland nam hij half februari 1907 de boot naar Engeland voor besprekingen met zijn zakenpartner. Ze besloten samen de nachtboot van 20 februari terug naar Nederland te nemen. Dat werd hen beiden fataal, want de boot, de *Berlin*, verging voor de kust van Hoek van Holland. Pas op 12 mei spoelde het lijk van Hendrik Jan aan bij Callantssoog, waar hij ook werd begraven. Toen aan de hand van kleding en gebruiksvoorwerpen eenduidige identificatie mogelijk was, kocht Jacobus het graf. Deze laatste rustplaats is echter niet meer te vinden omdat het graf inmiddels is geruimd.

Tot 2 maart 2008 is in het Maritiem Museum Rotterdam nog een tentoonstelling te zien over het vergaan van de *Berlin*. Daar wordt ook aandacht besteed aan Hendrik Jan Spijker. Zie: www.maritiemmuseum.nl.

IdR

Hendrik Jan Spijker achter de tekenafel in autofabriek Trompenburg in Amsterdam.

Boombergpark officieel heropend

Het Boombergpark, één van de oudste openbare wandelgebieden van Nederland, is het afgelopen jaar ingrijpend gerenoveerd. Bij de plannen voor de renovatie hebben buurtbewoners en organisaties op het gebied van milieu, cultuur, groen en recreatie nauw samengewerkt met de gemeente Hilversum.

Op 31 mei j.l. werd het park heropend met een 'Belommerde Wandeling'. De wethouders Erik Boog (Cultuur en Monumenten) en Jan Rensen (Beheer Openbare Ruimte), en Pieter Krenn (Endemol BV) onthulden tijdens de wandeling vier nieuwe informatieborden. De informatieborden werden geschonken door Endemol, dat kantoor houdt in het voormalige NCRV-complex, net naast een van de ingangen van het park. Onze Hilversumse Historische Kring zorgde voor de teksten en de foto's op de borden. Aan het begin van de wandeling vertelde Jan Lamme in het kort de geschiedenis van het park, dat aan het begin van de 19e eeuw door enkele welgestelde Hilversummers werd aangekocht en bestemd tot lommerrijk wandelgebied.

De wandeling werd in stijl afgesloten met een high tea nabij het Speldenkussen.

Jan Lamme geeft uitleg aan wethouder Erik Boog over een van de onthulde bordjes. (foto: EJP)

EJP

Religieus Erfgoed-gids

In dit door Museum Hilversum uitgegeven gids *Religieus erfgoed in Hilversum* worden 48 nog bestaande kerken, moskeeën, synagogen, wijdingsgebouwen en begraafplaatsen op een rij gezet. Selectie en tekst waren in handen van Martine Bakker. De gids – een initiatief van de stichting/werkgroep Kerkarchitectuur – bevat ook een vijftal tochten met benenwagen, fiets of auto. Cultuurwethouder Erik Boog kreeg onlangs het eerste exemplaar. Hij wees onder meer op de forse uitbreiding van de gemeentelijke monumentenlijst, dit jaar. *Onder de circa zevenhonderd nieuwe objecten bevindt zich ook heel veel religieus erfgoed*, beloofde Boog. De wethouder vertelde verder met collega Ben Hammer bij het bisdom in Haarlem op bezoek te zijn geweest om te praten over een nieuwe functie voor de Clemenskerk. *Zorgen over religieus erfgoed? Professor Gerrit Schutte kwam met dé oplossing: Als de mensen zondags nou wat vaker naar de kerk gingen.* De bekende historicus deed vervolgens uit de doeken waarom Hilversum zo-

veel (tientallen) religieuze genootschappen kent. *Dat komt omdat wij een immigratieplaats zijn. Ze verzinzen wat in Amsterdam en dan komen ze hier wonen. Schutte pleitte voor behoud van ál het religieus erfgoed. Niet alleen om architectonische of stedenbouwkundige redenen, maar ook vanwege hun invloed op de samenleving, op het 'bestaan, denken en voelen' van talloze Hilversummers. Daarom kan die Clemens níet weg.*

Schutte vroeg extra aandacht voor de begraafplaatsen, *'religieuze plekken bij uitstek, waar we zuinig mee moeten omgaan'. Ik zou ook heel graag hebben dat de oude begraafplaats hierachter niet meer De Hof heet, maar gewoon weer Gedenk Te Sterven.* De historicus zei te hopen dat de gids snel uitverkocht raakt, zodat er 'ijlings' een tweede druk komt, met meer informatie over de genootschappen en de openstelling en het gebruik van hun gebouwen.

EJDP

School Noordse Bosje op monumentenlijst

De voormalige christelijke bewaarschool aan het Noordse Bosje heeft een plek gekregen op de monumentenlijst van de gemeente. Daarmee is sloop van het honderdveertig jaar oude gebouw niet meer aan de orde.

De eigenaar, Stichting Philadelphia Zorg 't Gooi, wilde drie jaar geleden het pand slopen en vervangen door een woon- en zorgcentrum. Na protesten van omwonenden, historische kring en Heemschut verdween het plan, dat bovendien in strijd was met het bestemmingsplan, van tafel. Philadelphia heeft inmiddels het geplande centrum verplaatst naar enkele bestaande panden aan de Naarderstraat, tegenover de Eurobioscoop.

Omdat sloop als een zwaard van Damocles boven het gebouw aan het Noordse Bosje bleef hangen, vroeg een viertal organisaties de gemeente om plaatsing op de lokale monumentenlijst. Het ging om de Hilversumse historische kring 'Albertus Perk', Heemschut, de Bewonersgroep Behoud Schooltje Noordse Bosje 47 en de bewonersvereniging De Binnenring. Na positief advies van de commissie voor welstand en monumenten heeft het college van b en w besloten dit verzoek te honoreren.

De belangrijkste reden voor bescherming is de grote waarde op het gebied van cultuur, architectuur en ste-

denbouwkunde. De bijzondere ontstaansgeschiedenis is al enigszins af te leiden uit de gevelsteen, die vermeldt: 'opgericht 1850, gebouwd 1867, hersteld 1923'. Die jaartallen slaan respectievelijk op de oprichting van de christelijke bewaarschool door dominee E.W.M. Molemans, de bouw op kosten van freule Johanna Henriëtta Corver Hooft, en de renovatie. Het pand is in 1981 verbouwd in opdracht van de Gooise Sport- en Recreatiestichting voor geestelijke gehandicapten, en tien jaar geleden geheel gerestaureerd.

Opvallend is dat de plattegrond van het T-vormige gebouwtje erg lijkt op die van een boerderij. De twee delen hebben elk een eigen karakter.

Het voormalige schooltje, dat op de grens van het centrum en het villagebied Ministerpark staat, is een van de oudste gebouwen van de mediastad. Of zoals Heemschut stelt: 'Het eenvoudige witte schooltje is, doordat het redelijk gaaf bleef, een van de schaarse herinneringen in steen aan het dorpse karakter van het 19e-eeuwse Hilversum.'

Het is zelfs het oudste nog bestaande schoolgebouw. Uit het jubileumboek dat de historische kring 'Albertus Perk' twee jaar geleden aan het onderwijs wijdde, bleek namelijk dat alle andere scholen van vóór 1900 door sloop of brand uit het straatbeeld zijn verdwenen.

EJdP

De 'Corver Hooft School' op 14 januari 1971. Foto van de Stedebouwkundige Dienst. (coll. SAGV)